

**Építészet
és emlékezet STÚDIÓ**

A tér emlékezete / Az emlékezés terei /
Tervezés és emlékezet / Kollektív és kulturális emlékezet

EGYMILLIÓ TÁRGY
Szent István Király Múzeum
Székesfehérvár

KOMPLEX KIÍRÁS
2025 tavasz

Tartalomjegyzék

- 5. Program
- 6. Székesfehérvár léptékei
- 9. A székesfehérvári Szent István Király Múzeum
- 13. Tervezési helyszín
- 17. Tervezési programok
- 25. Közös helyszínbejárás

← Lépcső utca a Megyeház (Csók István) utca felé nézve, a háttérben a Szent István-székesegyház tornya, 1971. forrás: Fortepan

Program

A Középülettervezési Tanszék három tervezési stúdiója közül az Építészet és emlékezet Stúdió ezúttal egy inspiráló székesfehérvári helyszínre látogat. A Szent István Király Múzeum kiállítótereit és a történelmi belvárost átszövő intézményi hálóját megismerve egy meglévő múzeumépület bővítésére nyílik lehetőség a szomszédos foghíj-telken. Hogyan illeszkedhet egy új épület a történelmi városképbe? Milyen új típusú, innovatív látogatói élményeket és izgalmas tereket tervezhetünk az elfedett középkori városfalak felett? Mihez kezdhetünk építésként a múzeum egymillió műtárgyat is meghaladó gyűjteményével? Milyen továbbírható történeteket találunk középkori koronázóvárosunkban? Tarts velünk az emlékekkel telített múlt megismerésében, és az új program megalkotásában!

Idén rendhagyó módon egyetlen helyszínre tervezünk, a múzeum Országzászló téri épülete melletti foghíjtelekre, amely a világháború utáni bontások óta beépítetlen, jelenleg kültéri kiállító-kertként hasznosítják. Az átmenő telek egyik oldala a forgalmas Várkörútra, másik oldala pedig a csendes Bástya utcára nyílik. A tervezési helyszín csak látszólag üres, műemléki középkori városfalak húzódnak alatta, ráadásul szervesen kapcsolódik a szomszédos múzeumépülethez is, míg másik oldalán Schmidl Ferenc (1902-1977) fehérvári építőművész villájával kezdődik a Várkörút villasora. Egy új beépítéssel úgy tűnik, újragondolható mind a kert szerepe, mind a középkori romok bemutatása, mind a meglévő múzeumépület látogatói útvonala, mind pedig a tömb átjárhatóságának kérdése. A tervezési helyszínt év elején egy napos, közös kirándulás során fedezzük fel, az út során meglátogatjuk a város közelmúltban átadott, a középkori épített örökséget feltáró új múzeumi épületeit is (Robert Gutowski Architecture: Egyházmegyei látogatóközpont 2020 valamint Karácsony Tamás, Kern Orsolya és Gerzsenyi Tibor: „Solum Regni” Koronázó Bazilika Nemzeti emlékhely 2023).

A stúdió választható konzulensei:

Kronavetter Péter DLA
Sámson Kinga
Szabó Levente DLA
Vannay Miklós DLA

egyetemi adjunktus
egyetemi tanársegéd
egyetemi tanár, tanszékvezető
egyetemi adjunktus

Meghívott építész:
Szentirmai Tamás DLA

építész, egyetemi docens
Debreceni Egyetem, Építészmérnök Tanszék

A stúdió témájához ajánlott kötelezően választható tárgy: AZ EMLÉKEZET HELYEI
(tárgyfelelős: Szabó Levente DLA)

← városközpont vezérszínti alaprajza

Építészet és emlékezet STÚDIÓ

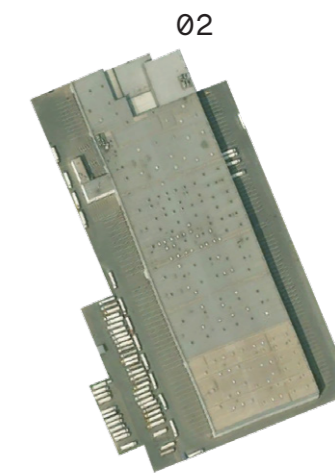
Székesfehérvári léptékek

01 – Történeti belváros

02 – Lidl logisztikai csarnok

03 – Alumíniumipari gyártelep

04 – Fehérvár FC sportkomplexuma

[Székesfehérvár történeti városközpontja más városrészekkel összehasonlítva →](#)

A székesfehérvári Szent István Király Múzeum kiállítóhelyei a város történeti magjában

↑ Koronázó tér, 1938. forrás: Fortepan
← múzeumok a város történeti magjában

Budenz-Ház

Csók István Képtár

Fekete Sas Patikamúzeum

Gorsium Régészeti Park

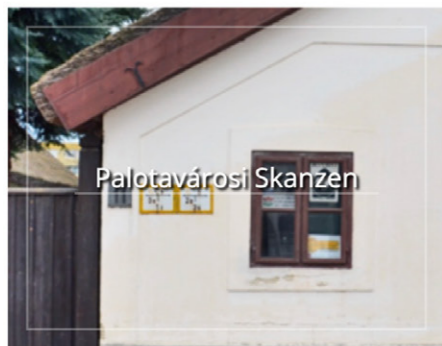
Hetédhét Játékmúzeum

Koronázó Bazilika Nemzeti Emlékhely Látogatóközpont

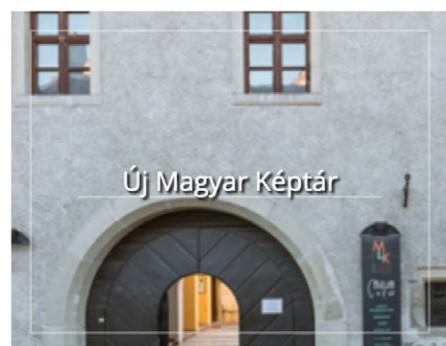
Nemzeti Emlékhely - Középkori Romkert

Palotavárosi Skanzen

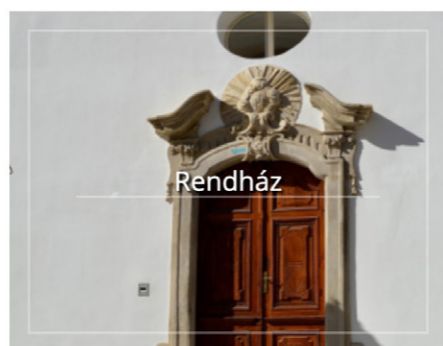
Pelikán Galéria

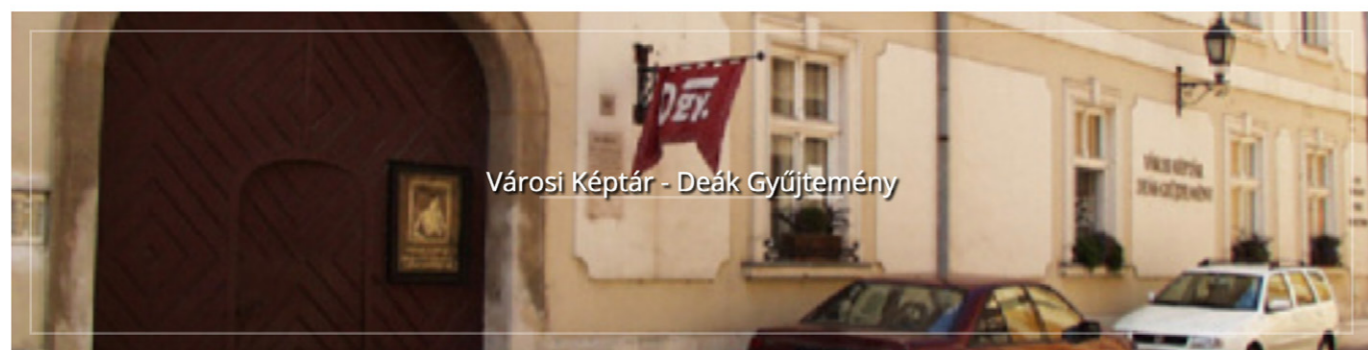
Új Magyar Képtár

Országzászló tér

Rendház

Városi Képtár - Deák Gyűjtemény

Szent István király Múzeum - Országzászló téri épület

Fekete Sas Patikamúzeum

Szent István Király Múzeum

Csók István Képtár

Városi Képtár Deák Gyűjtemény

Koronázó bazilika romjai

Hetédhét Játékmúzeum

Budenz-ház - Ybl Gyűjtemény

Pelikán Fészek

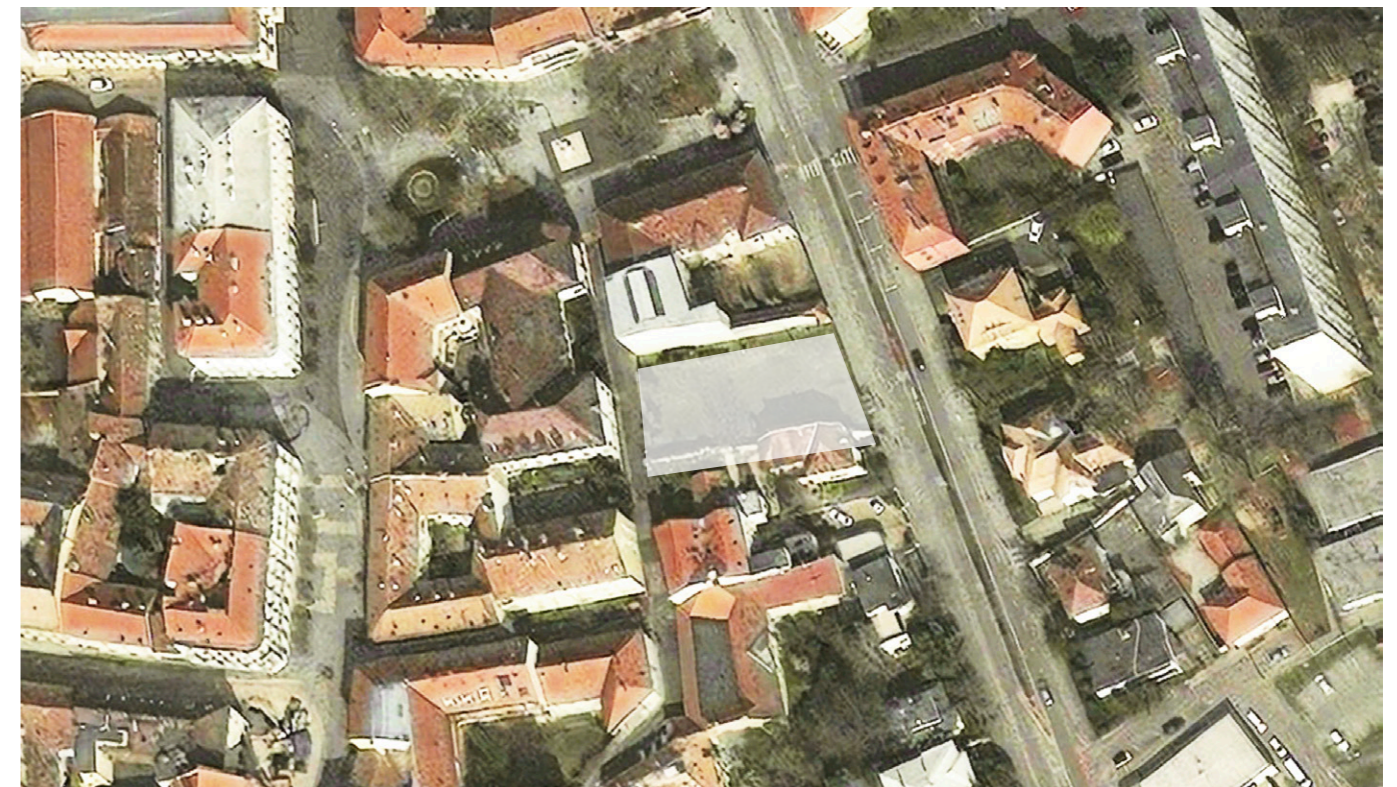
Új Magyar Képtár

székesfehérvári Szent István Király Múzeum intézményei →
múzeumok helye a történeti városközpontban →

Tervezési helyszín

Szent István Király Múzeum – Országzászló téri épület melletti foghíj
(szabadtéri kiállítóhely)

↑ Légifotó a tervezési helysíznről
↑ Foghíjtelek Bástya utcai homlokzata

← Foghíjtelek homlokzata a Várkörút felől

Foghíjtelek homlokzata a Várkörút felől →
A tervezési helyszín jelenlegi állapota →

Tervezési program

Míg a helyszínválasztás kötött, a programalkotás szabad és kötetlen. Három lehetséges felvetést fogalmazunk meg, amelyek aztán a koncepció függvényében tovább szűkíthetők, összevonhatók, vagy éppen új terekkel, programelemekkel tovább bővíthetők:

- Archívum és látogatható raktár
- Játsház és múzeumpedagógiai tér
- A Szent István Király Múzeum tetszőlegesen választott gyűjteményének új múzeuma

← Várkörút, Wathay Ferenc várkapitány szobra, háttérben a Romkertet határoló várfal maradvány, 1954. forrás: Fortepan

Archivum és látogatható raktár

Az első alternatíva a múzeum műtárgyainak raktározásához, megőrzéséhez és kutatásához kapcsolódik. A gyűjtemény már a nyolcvanas évek elején meghaladta az egymillió tárgyat, ezzel az ország három legnagyobb gyűjteményének egyike. A múzeumi raktár sok esetben rejtve marad a közönség előtt, mégis több nemzetközi példa mutatja (például a Ruhr-vidék sógyárát újrahasznosító Schaudepot – Planinghaus Architekten, Südstudio 2021), hogy a raktárban tárolt műtárgyak és történetek új megvilágításban hozzáférhetővé tehetők az érdeklődők számára is, új múzeumi élményt adva.

illusztráció: Planinghaus Architekten, Südstudio: Schaudepot, Salzfabrik – Ruhr Museum, Essen 2021

Játszóház és múzeumpedagógiai tér

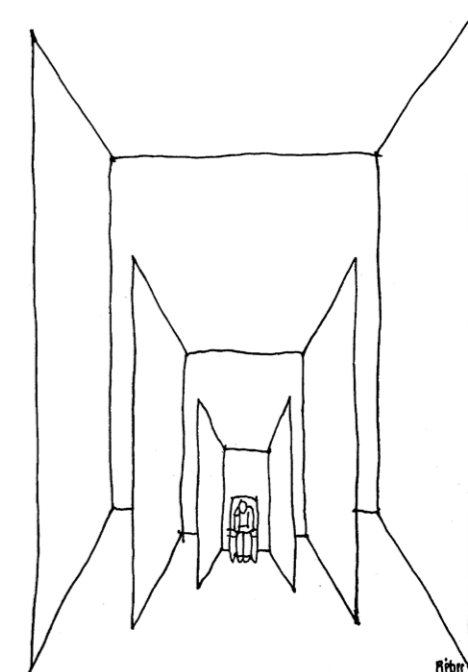
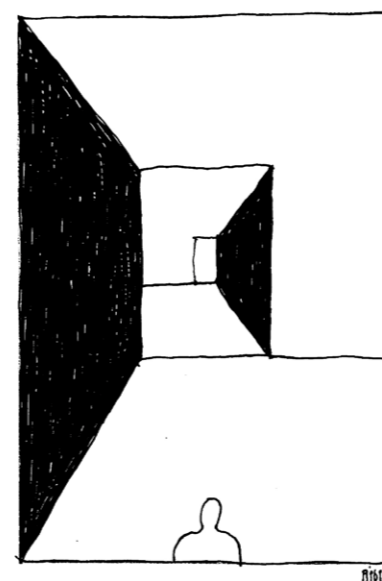
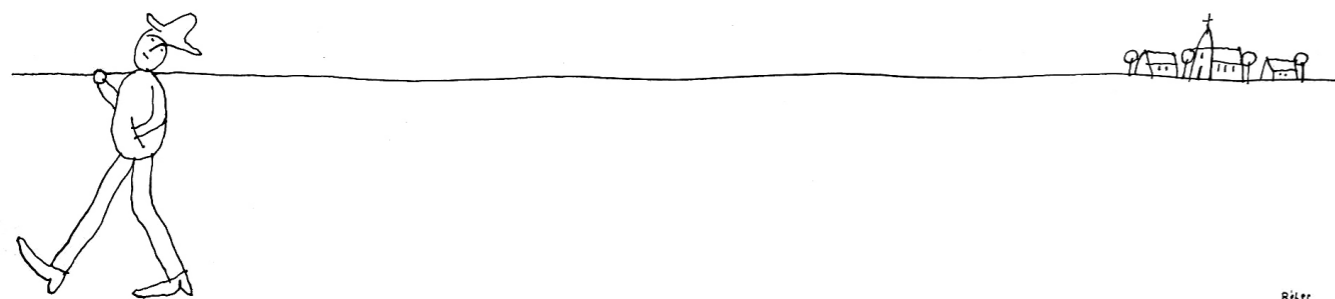
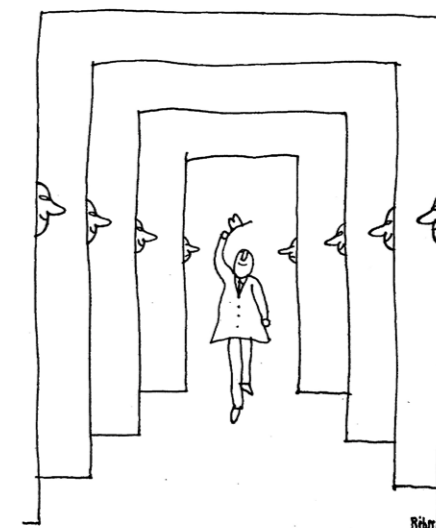
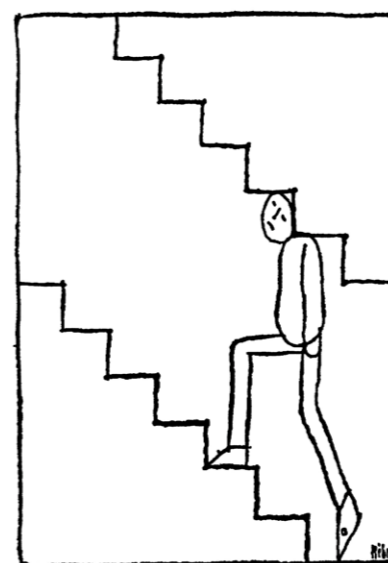
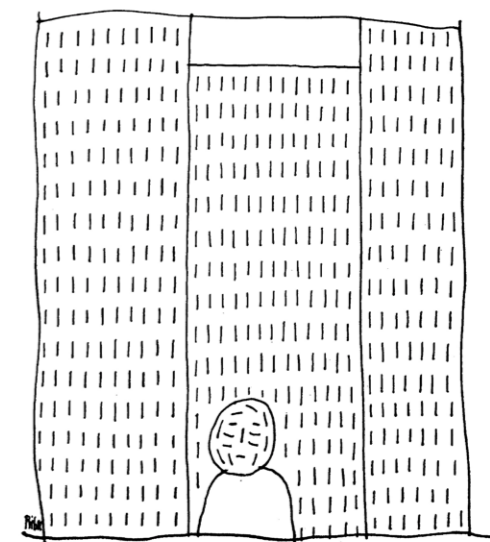
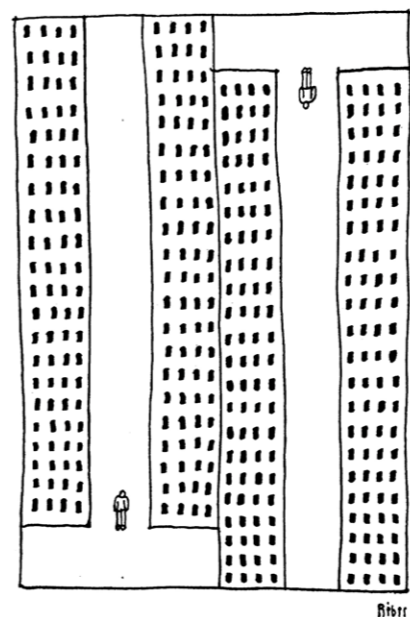
A múzeum 2012 óta látogatható része a székesfehérvári játégyűjtemény (Hetedhét Játékmúzeum), ennek ellenére a belváros kulturális értékei alapvetően a felnőtteknek szólnak. A múzeumpedagógia és a gyerekek számára nyitott, játékos tanulásra, felfedezésre és alkotásra inspiráló, új múzeumi terek, programok fontos szerepet játszhatnak a múzeum jövőjében.

+ Chihiro Maruyama: A Labirintustorony rejtélye. illusztráció: Hiro Kamigaki
 + Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő. illusztráció: Réber László

A Szent István Király Múzeum tetszőlegesen választott gyűjteményének új múzeuma

A belváros több épületében működő múzeum gyűjteménye rendkívül szerteágazó és heterogén, olyan izgalmas kincseknek ad otthont, mint Réber László grafikus hagyatéka (Örkény István, Lázár Ervin és Janikovszky Éva műveihez készült illusztrációi). Az ezek egyikét bemutató épületnek a

Közös helyszínbejárás- meglépült kortárs építészeti példák a környezetben

- Robert Gutowski Architecture – Egyházmegyei Látogatóközpont 2020

- Karácsony Tamás, Kern Orsolya, Gerzsényi Tibor: Solium Regni – Koronázó Bazilika Nemzeti Emlékhely 2023

← Karácsony Tamás, Kern Orsolya, Gerzsényi Tibor: Solium Regni – Koronázó Bazilika Nemzeti Emlékhely. fotó: Réthely-Prikkel Tamás

Építészet és emlékezet STÚDIÓ

**Robert Gutowski Architecture:
Egyházmegyei Látogatóközpont, 2020**

fotók: Bujnovszky Tamás

**Karácsony Tamás, Kern Orsolya, Gerzsenyi Tibor:
Solium Regni – Koronázó Bazilika Nemzeti Emlékhely
2023**

fotók: Réthey-Príkel Tamás

